

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 36/06-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. Ď. a E. Ď., obaja bytom S., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 7 C 15/04-44 z 3. marca 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 261/05 z 30. júna 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 242/2005 zo 7. novembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Ď. a E. Ď. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2006 doručená sťažnosť J. Ď. a E. Ď., obaja bytom S. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 7 C 15/04-44 z 3. marca 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 261/05 z 30. júna 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 242/2005 zo 7. novembra 2005.

Zo sťažnosti vyplynulo, že: „*Sťažovatelia v 1) a 2) rade si v r. 1984, kúpnu zmluvou RI 60/85 zo dňa 16. 7. 1985 a v r. 1993, kúpnu zmluvou zo dňa 16. 3. 1993, dokúpili*

spoluvlastnícke podiely pozemkov parc. č. 157/1, 157/2 v k. ú. S., aby ju mohli vlastníť v celosti, tak ako ju užívali.

Vzhľadom k tomu, že ku uvedeným zmluvám, bol bez vedomia sťažovateľov, pracovníkom vtedajšej geodézie, vyhotovený geometrický plán v troch rôznych spracovaniach, ktorými sťažovateľov zámerne poškodil, boli po tomto zistení nútení podať žalobný návrh o vyporiadanie pozemku vydržaním. (...)

Nakoľko obaja sťažovatelia sú dôchodcovia a značnú čiastku dôchodkov použijú na platby za zdravotnú starostlivosť a lieky, pretože sú ZŤP a tiež sa starajú o nezaopatrené dieťa, požiadali súd v zmysle platných predpisov o odpustenie súdnych poplatkov, čo im bolo súdmi na všetkých stupňoch odmietané. (...)

Preto sťažovatelia podali aj dovolanie s následnou žiadosťou o pridelenie bezplatného právneho zástupcu, nakoľko nemajú finančné prostriedky na jeho zaplatenie i keď v inej veci pred tým istým súdom a za tých istých podmienok oslobodenie im bolo priznané. (...)

Preto je nepochopiteľné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 7. novembra 2005, č. j. 1 Cdo 242/2005, v ktorom sa na strane druhej v druhom odstavci píše, že výzvu súdu s poučením prevzali navrhovatelia v 1), 2) rade, každý osobitne dňa 29. 9. 2005 a doposiaľ na ňu nereagovali. (...)

Podľa čl. 46 odst. 1 Ústavy SR, sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom – postupom – svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, podľa čl. 47 odst. 2 má každý právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi od začiatku konania... a podľa čl. 12 odst. 2 nikoho nemožno zvýhodňovať, alebo znevýhodňovať, že nemá peniaze.

Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR v spojení s rozhodnutím prvostupňovým súdom, však boli tieto práva sťažovateľom odopreté. (...)

Sťažovatelia na základe týchto skutočností navrhujú, aby senát Ústavného súdu Slovenskej republiky po predbežnom prerokovaní túto sťažnosť prijal na ďalšie konanie a po vykonanom dokazovaní vyniesol tento nález:

rozhodnutím Okresného súdu v Žiline zo dňa 3. 3. 2004, uznesením č. 7 C 15/04-44 o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov sťažovateľom 1), 2) rade a nasledujúcim rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 7. 11. 2005, uznesením 1 Cdo 242/05 o zastavení konania proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. 6. 2005, sp. zn. 6 Co 261/05, došlo

k porušeniu základného práva sťažovateľov domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, podľa čl. 46 odst. 1 Ústavy SR a základného práva sťažovateľov na právnu pomoc v konaní pred súdmi, podľa čl. 47 odst. 2 Ústavy SR.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Žiline sa zrušujú.

Krajský súd v Žiline je povinný nahradiť sťažovateľom trovy tohto konania“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi (...) od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Sťažovatelia namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 7 C 15/04-44 z 3. marca 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 261/05 z 30. júna 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 242/2005 zo 7. novembra 2005.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovatelia napadli tak rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu, ako aj rozhodnutie najvyššieho súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd v zásade nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu, pretože ich postup a rozhodnutie preskúmal najvyšší súd v dôsledku dovolania sťažovateľov. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť vo vzťahu k okresnému a krajskému súdu odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Pretože v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecného súdu a sťažovateľom zákonná možnosť podania opravných prostriedkov proti rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu nebola odňatá a sťažovatelia opravné prostriedky aj využili, bolo

v právomoci ústavného súdu len posúdenie, či účinky výkonu právomoci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 242/2005 vo veci sťažovateľov o dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 261/05 z 30. júna 2005 sú zlučiteľné s citovanými článkami ústavy a listiny.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ústavy (I. ÚS 13/01).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľov s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, pretože ten pred meritórnym preskúmaním rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 6 Co 261/05 z 30. júna 2005 vyzval sťažovateľov na predloženie plnomocenstva udeleného advokátovi na ich zastupovanie v dovolacom konaní, pričom v tejto súvislosti konštatoval, že *„výzvu súdu s poučením prevzali navrhovatelia v 1), 2) rade, každý osobitne dňa 29. 9. 2005 a doposiaľ na ňu nereagovali.“* Najvyššiemu súdu sťažovatelia vytýkajú, že v danej súvislosti neprihliadol na to, že *„v inej veci pred tým istým súdom a za tých istých podmienok oslobodenie im bolo priznané“*.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva najmä, že:

„Okresný súd výzvou z 27. 9. 2005 (č. l. 166 spisu) vyzval navrhovateľov 1), 2) a to každého osobitne, na odstránenie vady dovolacieho konania, konkrétne na predloženie plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní. Na splnenie si tejto povinnosti im stanovil lehotu 10 dní, počítanú od nasledujúceho dňa od doručenia tejto výzvy. Výzvu súdu s poučením prevzali navrhovatelia 1), 2) každý osobitne dňa 29. 9. 2005, doposiaľ na ňu nezareagovali.“

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 1, veta druhá, O. s. p. musí byť dovolateľ v dovolacom konaní zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Citované zákonné ustanovenie vyžaduje, aby bol dovolateľ vzhľadom k zvýšenej odbornej náročnosti dovolacieho konania zastúpený profesijným advokátom.

Napriek tomu, že navrhovatelia 1), 2) nemajú právnické vzdelanie vyžadované na zastupovanie v dovolacom konaní a ako dovolatelia takéhoto zástupcu potrebujú, keďže ide o zákonnú podmienku dovolacieho konania, ktorej nesplnenie bráni prejednaniu ich dovolania, nepoverili v súdom určenej lehote a ani doposiaľ svojim zastupovaním žiadneho kvalifikovaného zástupcu (advokáta).

So zreteľom na nerešpektovanie výzvy musel Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) prihliadnuť (§ 243c O. s. p.) na ustanovenie § 104 ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie sa zastaví. Aplikujúc uvedené zákonné ustanovenia preto dovolací súd konanie o dovolaní navrhovateľov 1), 2) zastavil bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.“

Podľa názoru ústavného súdu uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Sťažovatelia inak vo svojej ústavnej sťažnosti netvrdili, že by akýmkoľvek spôsobom reagovali na uvedenú výzvu najvyššieho súdu. Skutočnosť, že sťažovateľom už v „inej veci“ a „za tých istých podmienok“ bol ustanovený advokát na bezplatné poskytovanie právnej pomoci, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu. Ani po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovatelia uviedli v predmetnej sťažnosti, ústavný súd nezistil také skutkové zistenie a výklad právne relevantných zákonných ustanovení, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s označenými článkami ústavy. Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2006